

Nr 1159

Av herr **Wedén m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 92, med förslag till vissa ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen.*

(Lika lydande med motion nr 899 i Första kammaren)

En stark opinion har sedan flera år tillbaka krävt rösträtt vid 18 år. Från vårt håll har detta krav också tidigare framförts bl. a. i riksdagen. Ungdomarna har många skyldigheter mot samhället såsom värnplikt och skatteplikt. Det kan hävdas att den som har sådana skyldigheter mot samhället också bör ha möjlighet att påverka de politiska besluten i samhället. Det är också obestridligt att ungdomens politiska mognad höjts genom införandet av ämnet samhällskunskap i skolorna, genom införandet av nioårig skolplikt och genom massmedias ökade spridning. En sänkning av rösträttsåldern är en angelägen demokratisk reform.

Denna fråga har utretts av förmynderskapsutredningen som föreslagit en sänkning av myndighetsåldern till 20 år. Motiveringen för att endast en mindre sänkning av rösträttsåldern företas har angivits vara dels sambandet med myndighetsåldern, dels hänsyn till lagstiftningen i övriga nordiska länder där man inte velat binda sig för en större sänkning av myndighetsåldern.

Vi anser att det inte finns något oavvisligt samband mellan rösträttsåldern och myndighetsåldern. Myndighetsåldern har i dag endast betydelse i två avseenden. Dels får den unge efter 21-årsdagen full rådsighet över sin förmögenhet, dels möjligheter att sätta sig i skuld. Den första av dessa två rättigheter torde ha intresse endast för ett litet fåtal. Majoriteten ungdomar uppnår i själva verket enligt lag stor ekonomisk självständighet från föräldrarna långt tidigare.

Från och med 16 års ålder har man rätt att förfoga över egen arbetsinkomst, från och med 18 års ålder rätt att sluta och uppsäga arbetsavtal samt rätt att själv välja bostad. 18-årsåldern är också den ålder då majoriteten slutar skolan. För dem som fortsätter sina studier innebär studiemedelssystemet en vidgad ekonomisk självständighet från föräldrarna. Vid 18 års ålder inträder också full straffmyndighet, och inkallelse till första värnpliktstjänstgöring kan ske.

För övrigt kan det sägas att sambandet med myndighetsåldern redan brutits i och med beslutet om nu gällande rösträttsålder. I 1966 års kommunalval hade ungdomar födda 1945 rösträtt. Drygt hälften av dessa hade inte

uppnått myndighetsåldern när de röstade. I själva verket har det i Sverige tidigare under nittonhundratalet förekommit att rösträttsåldern inträffat vid en annan tidpunkt än myndighetsåldern. Det förtjänar också framhållas att i England nu framlagts ett förslag om sänkning av rösträttsåldern till 18 år utan att motsvarande förändring föreslagits i fråga om myndighetsåldern.

Individen är alltså i praktiskt taget alla avseenden myndig och självständig från och med 18 års ålder. Vi anser att ungdomar bör bli politiskt fullmyndiga medborgare vid den tidpunkt då de flesta blir ekonomiskt självständiga och bildar eget hushåll. Medborgerliga plikter som skatt, full straffmyndighet och värnplikt bör motsvaras av medborgerliga rättigheter.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta som vilande grundlagsändring att § 14 andra stycket i riksdagsordningen skall erhålla följande lydelse: »Rösträtt tillkommer den som är svensk medborgare och uppnått arton års ålder senast under kalenderåret närmast före valet. Den som på grund av domstols förklaring är eller efter uppnådd myndighetsålder skall förbli omyndig äger dock ej rösträtt.»

Stockholm den 23 april 1968

Sven Wedén (fp)

Sven Gustafson (fp)

Elias Jönsson (fp)

i Göteborg

i Ingemarsgården

Cecilia Nettelbrandt (fp)

Henning Gustafsson (fp)

i Skellefteå
